

Kulturminner i Lura bydel

Området tilhører det flate Jærlandskapet. Stokka er et høyde-drag hvor gardene ligger. Nord og øst for dette lå Stokkavatnet, som ble tappet mellom 1905-1920, i skillet mellom Sandnes, Sola og Stavanger.

1. Det tørrlagte Stokkavatnet

Formålet var å gjen-vinne jordbruks-jord. Senking/tørrlegging av Stokkavatnet ca 1906 resulterte i innvunnet areal på ca. 4500 da. Tidligere holmer i Stokkavatnet har

Stokkavatnet lå i det flate området ved E-39 og nordover mot Statoils adm. bygg. Til venstre noen av gårdene på Stokka.

Stokkavatnet i bakgrunnen fotografert fra Ulvanuten i 1898. Asperholen i forgrunnen og Luravika i midten. Foto: Aadne Aase.

gitt navn til steder i området, eksempel Svanholmen. I dette området lå også flere flystriper som tyskerne bygde under krigen. I dag er store deler av arealet utbygget med kontorbygg og lett-industri i regi av Forus industritomteselskap.

2. Mølla på Lura

Beliggenhet ved Lura-bekken med utløp i Luravika. Mølla var i drift fra ca 1860 til produksjonen stanset i 1919. De siste restene av mølla ble fjernet

Fotograf Ludvig Ludvigsen. Jærmuseet.

etter siste krig (1945). Vannet som drev mølla ble regulert med 3 store stemmer. Disse ga i tillegg kraft til minst 4 små kverner og 2 treske-løer.

3. Håholen

Håholen kalles populært Rundeskogen og ligger ved Lura kirke. Skogen ble tilplantet i perioden 1888 – 1900.

Lokale stedsnavn med “hol” ending

Hol= en tørr og jevn forhøyning i en myr eller lavtliggende flate. Porsholen: kommer av planten pors. Håholen: av Hå= høg.

Fra den koselige turveien gjennom Håholen eller “Rundeskogen” som den kalles lokalt.

4. Rossalandsgården på Lura

Arkeologisk Museum hadde utgravinger på gården vinteren 2003 og inn i 2004. Det ble avdekket spor etter en gård med to-tre samtidige bygninger og med egen smie. Gården er bygget om

Midt blandt blokkene i Rossalandstunet er det tatt vare på en gravrøys (bak i bildet).

minst 12 ganger (de bærende stolpene etc. er skiftet ut) i løpet av en periode på minst 500 år. I tillegg ble det funnet spor etter en mindre bygning (kulthus) fra før Kristi fødsel. Ross = hest.

5. Kongeveien og Postveien

Den gamle Kongeveien gikk fra Stavanger via Auglend, Hinna, Gausel, Forus og passerte over Lurahammeren hvor en også i dag kan se rester etter den inne på Statoil sitt område. Kongeveien fikk navnet sitt fordi den ble laget etter kongelig resolusjon. Senere kom Postveien som i grove trekk fulgte samme trasé. Denne var i motsetning til Kongeveien planlagt på “skrivebordet” og fikk derfor liten nytteverdi på grunn av alle de

Kvadrat er et av landets største kjøpesentre. Bygd på det som tidligere var Sandnes støperi.

Turveien langs Gandsfjorden sør for Rissebærstraen.

6. Turvei langs Gandsfjorden

Fra Luravika og videre inn i Stavanger kommune er det anlagt ny turvei som i hovedtrekk følger sjøkanten.

Fra Rissebærstraen.

7. Rissebærstraen

Liten badestrand nord i bydelen. Er nå tilknyttet den nye turveien som går langs dobbelsporet mellom Sandnes og Stavanger.

8. Myklabergskogen

100 meterskog helt nord i Lura. Det går flere stier gjennom skogen. Fra toppen er det utsikt mot sør og øst. Langs turstien på østsiden av brattkanten av Myklaberget kan du i dag se en hule som fra gammelt av ble kalt “Fantahållå”

Fra Myklabergskogen.

9. Fantahållå på Lurahammeren

Fantahållå var overnattingsted for fanter som skulle til og fra Stavanger for å selge sine varer. Fantene visste at når de kom til hållå så var det bare en mil igjen til byen, den milen ble kalt Luramilå. Hållå, som forsvant ved byggingen av dobbeltsporet, lå ved Gandsfjorden like nord for tog-tunnellen med god oversikt over fjorden. Sannsynligvis ble hållå brukt som bosted for folk i jernalder og muligens tidligere.

Kartet er utgitt av: Sandnes kommune ved park og idrett i samarbeid med byantikvaren, oppmålingsseksjonen Lura bydelsutvalg og Stavanger Turistforening. www.sandnes.kommune.no/friluftsliv

TUR- OG BYDELSKART

Velkommen på tur i Lura bydel

Areal: 6,8 km²
Innbyggere (2011): 8212

Lura er Sandnes nordligste bydel og grenser i nord til Stavanger kommune og i nord-vest til Sola kommune. Lura består hovedsakelig av boligområder sammen med store næringsområder i industriparkene Forus og Lura. I tillegg til betydelig IT- og oljeindustri er bydelen senter for handel på Nord-Jæren og har mange store varehus, blant annet IKEA og et av Norges største kjøpesentre, Kvadrat. Stokka vest i bydelen preges av produktive jordbruksområder.

Til tross for få friområder og grøntområder i bydelen er det likevel mulig å gå tur på skjermede og fredelige turveier som går gjennom områder med en interessant forhistorie. Alle turtraséene som er foreslått er mulig å gjennomføre med barnevogn.

